

*Shared experience
Споделен опит*

РОЛЯТА НА ИНТЕРАКТИВНИТЕ МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ „КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ“ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Румяна Русинова

Детска градина „Морски свят“, кв. „Аспарухово“ – Варна

Резюме. Статията разглежда интерактивните методи в педагогическата литература, тяхната класификация според различни автори. Отделя се внимание на значението на образователно направление „Конструиране и технологии“ за обучението и възпитанието на децата в ДГ. Интерактивните методи целят по-качествени взаимодействия между самите деца и между тях и учителя. В статията се споделя опит за прилагане на интерактивните методи в ситуации по „Конструиране и технологии“ и резултатите при децата. Отражено е и мнението на децата доколко им допада да участват в различните използвани методи в педагогически ситуации.

Keywords: interaction; technology; method; communication; training; construction

Учителите трябва да се съобразяват с детските потребности и интереси. Ако използват само традиционните методи, предразполагат децата към пасивност, липсват смехът, игрите, движенията, радостта, естествени за детската природа. Привличането на вниманието на децата трябва да става с подходящи методи и подходи, получената информация трябва да е поднесена интересно и да предизвиква у децата удивление и любопитство. Утвърждаването на съвременни интерактивни образователни технологии разкрепостява възможностите на детето да се изяви и да бъде себе си. Приложението на интерактивните методи дава отражение върху резултатите от постиженията на децата и по направление „Конструиране и технологии“ в детската градина.

Интерактивни са методите, основани на едновременното получаване на знания, оформянето на умения и изграждането на нагласи чрез поставянето на младите хора в ситуации, в които могат да взаимодействат и след това да ги обсъждат на основата на преживяното¹⁾.

Новите поколения изискват коренно различни подходи към тях. Различното поведение, мислене, сензорика и чувствителност на новите деца неминуемо

налагат промяна на методите и похватите при организиране на възпитателно-образователния процес. В съвременното образование това се постига най-добре чрез интерактивните методи. Чрез тях става промяна в отношенията учител – дете. Издигат се на стъпалото на партньорство и равнопоставеност и се повишава мотивацията за учене. Интерактивните методи по много интригуващ и забавен начин водят детето към осъществяване на обучението. След дейността децата имат усещането за удовлетвореност. Тези методи могат да се прилагат в комбинация с традиционните във всяка дейност (Valchev, 2006).

Според В. Гюрова „Интерактивните методи изискват партньорски взаимоотношения, диалогов вид комуникация между самите учащи се, между учащите се и интерактивната мултимедия, между учащия/учащите се и обучаващия. В резултат на взаимодействието е възможно повлияване, обогатяване и/или промяна на първоначалното мнение и позиция по определен въпрос и при двете страни, участващи във взаимодействието“ (Giurova, 2007).

В процеса на педагогическото общуване понятието интеракция се интерпретира като въздействие, взаимодействие между учителя и децата, между дете и дете. В речника на чуждите думи „интер“ (от лат. „inter“ – между) е обяснена като „първа съставна част на сложни думи със значение – между“. Метод (рус. метод; лат. methodus) е начин за постигане на определена цел за теоретично изследване, за практическо прилагане в учебно-възпитателната работа. М. Андреев се обосновава, че методите определят облика на обучението, ето защо за по-добра подготовка на учениците усилията на преподавателя са насочени към използване на все по-ефективни методи на обучение (Valchev, 2006).

Интерактивните методи според Р. Вълчев са методите, основани на едновременно получаване на знания, формиране на умения и изграждане на нагласи чрез поставяне на децата в ситуации, в които могат да си взаимодействат и след това да ги обсъждат на основата на преживяното (Valchev, 2006).

Класификация на интерактивните методи

1. Ил. Ризов посочва следните интерактивни методи: обсъждане, дискусия, мозъчна атака, упражнение, дидактическа игра и ролева игра (ролево проиграване).

2. С. Цветанска приема, че „като интерактивни методи с най-висока степен на интерактивност се определят ролевите игри, казусите, дискусията, работата по проект“.

3. Класификация на интерактивните методи на обучение:

– методи за създаване на благоприятна атмосфера, организация на комуникацията;

– методи за обмяна на дейности;

– методи за провокиране на мислене;

– методи за създаване на краен продукт, творчество;

– методи за рефлексна дейност;

– интерактивни методи (интерактивни игри).

4. Ив. Иванов (Ivanov, 1993) приема, че има 3 вида методи.

Ситуационни методи – най-обещаващата новост в дидактиката на XX век, конструираща се само с приложението на компютъра и мултимедията в обрарованието. Заемат важно място в учебния процес – за илюстрация, за получаване на обратна връзка, за формиране на умения и навици, за тренинг, за затвърдяване на знания и умения, за проверка и оценка (метод на конкретните ситуации (кейс-стъди), казус, симулация, игра, ролева игра).

Дискусионни методи:

- анкета;
- беседа;
- мозъчна атака (брейнсторминг);
- дискусия;
- обсъждане;
- дебати.

Опитни (емпирични) методи:

- метод на проектите (работа по проект);
- експеримент, моделиране и други методи, провеждани в условията на диалог – сравнение.

В „Методическо ръководство за обучение на възрастни“⁽²⁾ методите се групират в зависимост от целите, за които се използват.

Методи и техники за събиране на информация:

- пирамида;
- лавина;
- записване на идеи;
- SWOT анализ;
- светкавица;
- завъртане на кръг;
- светофар;
- допитване с картончета.

Методи и техники за генериране и творческо обобщаване на идеи:

- мозъчна атака;
- съчинения;
- мозъчни карти;
- рисуване на идеи.

Дискусионни методи:

- дискусия;
- панелна дискусия;
- аквариум;
- решаване на казуси;
- дебати;
- съчмен лагер.

Игрови модели:

- ролеви игри;
- симулационни игри;
- ситуационни игри;
- игри драматизации.

Методи и техники за обобщаване на информацията:

- трите важни неща;
- допитване с точки;
- дисонанс;
- разделен постер.

Методи за ръководене на учебния процес:

- презентирание;
- барометър на настроението.

Общите цели на образователното направление „Конструиране и технологии“ включват както редица манипулативни и практически умения, така и важни познавателни умения в подготовката на детето за училище. Например работа със схематични изображения, разбиране, решаване на проблеми, работа по малки проекти, пренос на знания и др. Дейностите по образователно направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. Обособена е и работата по първоначално запознаване с техниката – инструменти, машини, които децата срещат и използват като модели и играчки на транспортна и строителна техника и домашни уреди. Децата са насочени да разбират ролята им в живота на хората и някои правила за безопасност. Препоръчва се по-голям дял на самостоятелността в конструктивно-техническата дейност, както и работата по собствен замисъл, вкл. подбиране и комбиниране на подходящи и разнообразни материали и инструменти. Предложени са възможности за началното развитие на инициативността и предприемчивостта и дигиталната компетентност, като се формират умения за работа в екип, планиране, представяне и осъществяване на идеи и малки проекти. Създават се условия за първоначално запознаване с възможностите на информационните и комуникационните технологии³⁾.

Дейностите за постигане на резултатите по това образователно направление са ориентирани към възпроизвеждане на последователно показани от учителя операции, дейности, движения, техники за създаване на модел, макет. Практическата работа се насочва към поетапно демонстрирани от учителя и представени чрез образец указания за изработване на опростени изделия от познатата на детето среда – превозни средства, мебели и уреди, играчки, животни и др. Учителят дава конкретни насоки към децата за самостоятелно оформяне на елементи и обработване на хартия и картон. Препоръчват се разнообразни упражнения в рязане по различни линии. Децата започват да из-

рязват печатни разгъвки на различни опростени изделия. Когато е възможно, трябва да започне и по-системното използване на информационните технологии предимно за онагледяване на обучението или играта. Могат да се предложат разнообразни дейности за различаване на устройства за комуникация и информация. Учителите насочват своите усилия към изграждане на среда за стимулиране на игрите като средство за обогатяване на детския опит. Предвиждат се дейности за изработване на модели, макети, изделия по указания, образци и технически рисунки. Предлага се работа с популярни материали, като хартия и картон, текстил, отпадъчни и природни материали. Формират се първоначални умения за рязане, прегъване, залепване, свързване, украсяване и др., както и представи за някои знаци и правила в конструирането и моделирането. Важно е учителят да създава повече условия за работа по собствен замисъл или обща идея в групата – например малък проект за украса, дрехи за кукли, декори и др. Децата се насочват към по-активно участие в процеса на малки проучвания, планиране и подбиране на материали и инструменти в процеса на конструиране и моделиране. Препоръчва се, където е възможно, и включването на мултимедия за представяне на модели, изделия и отделни технологии за тяхното изработване. Децата се включват в разнообразни дейности, в които изпълняват поставените им задачи, стремят се към успех и самоутвърждаване. Разширяват се уменията за оценка и самооценка, като се добавят и критерии, предложени от детето³⁾.

Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра: „Конструиране и моделиране“, „Обработване на материали, съединяване и свързване“, „Грижи и инициативност“ и „Технологии“. Очакваните резултати се отнасят до усвояването на знания и умения и формирането на отношения¹⁾.

Изхождайки от целите на обучение и особеностите на образователното съдържание по „Конструиране и технологии“, учителят трябва да прилага съчетание на традиционни и интерактивни методи на обучение. Интерактивните методи целят по-качествени взаимодействия между самите деца и между тях и учителя. Това дава възможност за личностното развитие на децата на основата на диалог, съпреживяване, вземане на решение. Интерактивните методи са надеждна основа за включване в обучението на групова работа, за коопериране на трудовата дейност за работа в екип. Като методи с висока степен на интерактивност се определят ролевите игри, казусите, дискусиите, обсъждането, решаването на проблеми, разпределянето на дейността на малки групи. При приложението на интерактивните методи в детската градина много важно условие е осъществяването на безопасни дейности.

След приключване на ситуации по ОН – КТ, в които са използвани интерактивни методи, на децата им бяха зададени няколко въпроса, с които да изразят своето мнение относно проведените ситуации. От техните отговори следва:

1. На децата им е било забавно и интересно.
2. Научили са нови неща.
3. Помагали са един на друг.
4. Упражнявали са различни професии.
5. Гордеят се с това, което са изработили.
6. Ще използват изработеното изделие.
7. Знаят, че трябва да пазят природата, за да е красиво около тях.
8. Знаят какви правила трябва да спазват, за да бъде около тях чисто и подредено.

9. Оценявали и обсъждали са това, което са изработили.

10. От хартията могат да се изработват полезни изделия.

11. Изпитали са емоции: радост, задоволство, гордост.

Конструирането е интересна и привлекателна дейност за детето. Конструирайки, то играе, а играейки – то се учи да конструира. Чрез ОН „Конструиране и технологии“ децата в ДГ се учат:

1. Да творят и по този начин да изграждат самочувствие и увереност в собствените си знания и умения.

2. Да носят отговорност за резултата на своята идея и начина на осъществяването ѝ.

3. Да са полезни не само за себе си, но и за другите деца.

4. В моделите на своите предмети и чрез действията с тях децата преоткриват един по-добър и по-удобен свят, в който всички да живеят по-уютно.

Конструирането едновременно активизира познавателния, емоционалния и волевия потенциал, създава простор на мисленето, развива въображението и фантазията на детето. Магията на конструирането се открива в усвояването на конструкторска и технологична, художествена и естетическа култура на поведение. Този процес е сложен и продължителен и чрез обучението по „Конструиране и технологии“ в предучилищна възраст се полага неговото целенасочено начало.

NOTES / БЕЛЕЖКИ

1. Книга за учителя (2010), Моливко, Слово ВТ.
2. „Методическото ръководство за обучение на възрастни“, Професионално образование, 2006 г.
3. w.w.w. mon.bg

REFERENCES / ЛИТЕРАТУРА

- Giurova, V. (2007). *Interaktivno za interaktivnite metodi na obuchenie*. Sofia: SU “Sv. Kliment Ohridski” [Гюрова, В. (2007). *Интерактивно*

- за интерактивните методи на обучение. София: СУ „Св. Климент Охридски“].
- Ivanov, I. (1993). *Pedagogicheskoto izsledvane: metodologia, metodi, protsedura*. Shumen: Grauks [Иванов, И. (1993). *Педагогическо изследване: методология, методи, процедура*. Шумен: Глаукс].
- Todorina, D. (2009). *Pedagogicheskata nauka – strategii i reshenia*. Blagoevgrad: UI “Neofit Rilski” [Тодорина, Д. (2009). *Педагогическата наука – стратегии и решения*. Благоевград: ЮУ „Неофит Рилски“].
- Valchev, R. (2006). *Interaktivni metodi i grupova rabota v savremennoto obrazovanie*. Sofia: Zentar “Otvoreno obrazovanie” [Вълчев, Р. (2006). *Интерактивни методи и групова работа в съвременното образование: Книга на водещия*. София: Център „Отворено образование“].

THE ROLE OF INTERACTIVE TEACHING METHODS FOR EDUCATIONAL DIRECTION “DESIGN AND TECHNOLOGY” IN CHILDREN GARDEN

Abstract. The article “The Role of interactive teaching methods for educational direction “Design and Technology” examines the interactive methods in educational literature, their classification according to different authors. A special attention is paid to the importance of educational direction “Design and technology” for teaching and educating children in the children garden. Interactive methods are aimed at better interactions between the children and between them and the teacher. In this article, as a teacher, I share an experience of how to apply interactive methods in situations in “Design and Technology” and what are the results of children. The opinion of the children of how they like to participate in the various methods in teaching situations is expressed.

✉ **Mrs. Rumiana Rusinova**
Kindergarten „Morski svyat”
Varna, Bulgaria
E-mail: r.rusinova@mail.bg